

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Dergisi (BAİBÜEDF)
 Bolu Abant İzzet Baysal University
 Journal of Faculty of Education

2025, 25(2), 779– 795. [https://dx.doi.org/ 10.17240/aibuefd.2025..-1443900](https://dx.doi.org/10.17240/aibuefd.2025..-1443900)

Duran Çetin'in Bekleyiş Adlı Eserinin Kök Değerlere Göre İncelenmesi

Analysis of Duran Çetin's Work Called Waiting According to Root Values

İsmail YILDIRIM¹

Geliş Tarihi (Received): 27.02.2024

Kabul Tarihi (Accepted): 21.03.2025

Yayın Tarihi (Published): 15.06.2025

Öz: Bu çalışmanın amacı, yazar Duran Çetin'in *Bekleyiş* adlı eserinin kök değerler açısından incelemektir. Araştırma, nitel araştırma olup çalışma kapsamında doküman incelemesi tekniği tercih edilmiştir. Çalışma grubunu, Duran Çetin tarafından kaleme alınan bir eserde yer alan on beş çocuk hikâyesi oluşturmaktadır. Araştırma, yazar Duran Çetin'in çocuk edebiyatında çok sayıda eserinin olması ve bu çalışma ile yapılacak araştırmaların değerler eğitimi katkı sunması açısından önemlidir. Araştırma, temel eğitimde uygulanan Türkçe Dersi Öğretim Programı (MEB, 2019) ve "Müfredatta Yenileme ve Değişiklik Çalışmaları" (MEB, 2017) adlı çalışma ile öncelik olarak belirlenen on kök değer esas alınmıştır. Verilerin analizinde ise betimsel analizi yaklaşımı tercih edilmiştir. Bu çerçevede öncelikle kök değer başlıkları adı altında incelenen hikâyelerde geçen kök değerler taranmıştır. Ardından tespit edilen kök değer ifadeleri sayfa numaraları ile kayıt altına alınmıştır. Hikâyelerde ortaya çıkan kök değerler tablolar yoluyla da sunulmuş olup hangi kök değer en öne çıktığı sonucuna ulaşılmıştır. Çalışma sonuçlarına göre Duran Çetin'in incelenen eserinde, Millî Eğitim Bakanlığı tarafından öncelik olarak temel alınan tüm kök değerlerin işlendiği tespit edilmiştir. Ele alınan hikâyelerde en öne çıkan kök değer öz denetim (28 adet), en az işlenen kök değer ise sabır ve dostluk (4 adet) olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Değerler, Değerler eğitimi, Duran Çetin, Hikâye

&

Abstract: The aim of this study is to examine author Duran Çetin's work *Bekleyiş* in terms of root values. The research is qualitative research and the study. In this context, document review technique was preferred. The study group consists of fifteen children in a work written by Duran Çetin. constitutes the story. The research is based on the fact that author Duran Çetin has many works in children's literature and the research to be done with this study. It is important in terms of contributing to values education. With the study, Turkish Lesson Teaching Program within the scope of basic education (MEB, 2019) and The studies titled "Renewal and Change Studies in the Curriculum" (MEB, 2017) were carried out according to the ten root values that were taken as a priority. Descriptive analysis approach was preferred in data analysis. In this context, in the stories examined under the headings of root values, the root values mentioned above have been scanned. Then, the detected root value expressions were recorded with page numbers. The root that emerges in stories The values were also presented in tables and it was concluded which root value was the most prominent. According to the results of the study, Duran Çetin's it has been determined that in his work, all the root values, which are taken as a priority by the Ministry of National Education, are covered. But the level of proficiency when examined, it was concluded that the root values were processed adequately in some stories and not adequately in some stories. In the stories discussed it was determined that the most prominent root value was self-control (28 items), and the least processed root value was patience and friendship (4 items).

Keywords: Values, Values education, Duran Çetin, Story

Atf/Cite as: Yıldırım, İ. (2025). Duran Çetin'in *Bekleyiş* adlı eserinin kök değerlere göre incelenmesi. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(2), 779-795, [https://dx.doi.org/ 10.17240/aibuefd.2025..-1443900](https://dx.doi.org/10.17240/aibuefd.2025..-1443900).

İntihal-Plagiarism/Etik-Ethic: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği, araştırma ve yayın etiğine uyulduğu teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and it has been confirmed that it is plagiarism-free and complies with research and publication ethics. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/aibuefd>

Copyright © Published by Bolu Abant İzzet Baysal University– Bolu

¹ Sorumlu Yazar: İsmail YILDIRIM, ibhf82@gmail.com, [0000-0002-2065-2335](https://orcid.org/0000-0002-2065-2335)

1. GİRİŞ

Tarih boyunca dünya üzerinde değişim sürekli yaşanmakta ve bu değişim Türkiye'yi de etkilemektedir. Teknolojinin hızla gelişmesi, yaşamın her alanında köklü değişikliklere yol açmıştır (Topcubaşı, 2024, s.403). Özellikle son yıllarda yaşanan teknolojik gelişmeler, insanların hayatına olumlu yansa da zaman zaman bu durumdan olumsuz etkilediği de görülmektedir. Yüzyıllar boyunca hayatta kalan toplumlar, geleceğini devam ettirmesi ancak değerlerine sahip çıkması ve bu değerleri sonraki nesillere aktarması ile mümkün olacaktır (Yıldırım, 2023, s.4). Tüm bu gelişmeler göz önüne alındığında Türkiye, kendi öz değerlerini korumak ve gelecek nesillere aktarmak durumundadır.

Değerler, bir toplumun önemli saç ayaklarıdır. Toplumun güçlü ve bağımsız olabilmesi ancak kendine ait benimsenmiş öz değerlerini korumasıyla mümkündür. Aynı zamanda değerler, toplumu oluşturan bireylerin ışıdır (Özbirge, 2023, s.6). Bireyler, değerlerini kaybetmeleri halinde hiçbir zaman gelişme ve ilerleme gösteremez. Güven'e (2014, s.17) göre değer tanımı; bireylerin kendi yaşamlarında hissediliş, inanış ve düşünüş yapılarında etkinliği kadar yaşamında da istek ve davranışların belirlenmesinde önemli ölçüde etkili bir husus olarak belirtmektedir. İnsan hem kültürel hem de sosyal bir varlık olarak sahip olduğu değerleri, bireysel ve sosyal yaşamına anlam katmak amacıyla kullanmakta; bunları gelecek nesillere aktarmakta ve yarattığı bu değerler aracılığıyla daha iyi bir geleceği inşa etmeye çalışmaktadır (Tozlu, Yüce, 2020, s.575). Yaman (2014, s.18) ise değerler eğitiminin gerçek anlamda ömür boyu etkisinin olduğunu düşünmektedir. Özellikle yakın dönemde dünyada covid-19 salgınının yaşanmış olması, ardından kısmi de olsa Türkiye'nin belli bölgesi olan on bir ilinde yaşanan depremin etkileri ve buna bağlı olarak da eğitime etkisinin olumsuz yansımaları olmuştur. İşte bu noktadan hareketle giderek önemi artan değerler ve değerler eğitiminin, Türk eğitim sistemine katkı sağlanması amacıyla bu çalışma yapılmıştır.

1.1. Problem Durumu

Aile, bir toplumun değerlerini kazandırmada önemli bir kurum ve faktör olarak bilinmektedir. Bunun yanında okullar da değerlerin aktarılmasında ve kazandırılmasında aile kadar önemli bir yere sahiptir. Çocukların; dil ve anlatım olarak etkili, doğru kurgulanmış, gelişim özelliklerine uygun, değer kazanımlarını destekleyecek kitapları okuması çok önemlidir (Özbirge, 2023, s.2). Bu çerçevede temel eğitim düzeyinde öğrencilere verilen Türkçe dersinde değerlerin içerdiği metinlerle birlikte ayrıca değer içeren hikâye kitaplarında okutulması önem arz etmektedir. Bu çalışma ile hikâyelerde hangi değerlerin ön plana çıkarıldığı araştırılmıştır.

Alt Problemler:

1. Duran Çetin'in *Bekleyiş* adlı eserinde hangi kök değerler ön plana çıkmıştır?
2. Duran Çetin'in *Bekleyiş* adlı eserinde tespit edilen değerlerin dağılımı ne sıklıktadır?
3. Duran Çetin'in *Bekleyiş* adlı eserinde yer alan hangi hikâyelerin değerler eğitiminde kullanılması mümkün hikâyeler midir?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın modeli

Çalışma, araştırma yöntemlerinden nitel araştırma ile gerçekleştirilmiştir. Bu bağlamda veriler, araştırmanın konusuna ve amacına uygun olarak doküman incelemesi yöntemi ile elde edilmiştir. Doküman incelemesi, araştırılması amaçlanan olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini içerir (Yıldırım ve Şimşek, 2011, 187). Araştırmanın çalışma grubunu ise Duran Çetin'in *Bekleyiş* adlı eserinde yer alan on beş hikâye oluşturmaktadır.

2.2. Verilerin Toplanması

Araştırmada öncelikle, inceleme konusu olan Duran Çetin'in hikâye kitabı yayınevlerinden temin edilmiştir. Araştırmanın konusu ile kaynaklar ilgili dokümanlardan yararlanılmıştır. Bu bağlamda Türkçe Dersi Öğretim Programı (MEB, 2019) ve "Müfredatta Yenileme ve Değişiklik Çalışmaları" (MEB, 2017) kapsamında kök değer listesinde yer alan; "adalet, dostluk, dürüstlük, özdenetim, sabır, saygı, sevgi, vatanseverlik ve yardımseverlik" olmak üzere on adet kök değer analiz çerçevesi olarak belirlenmiştir. Bu doğrultuda hikâyeler baştan sona okunmuş, eserlerdeki kök değerler taranarak işlenen kök değerlerin ortaya çıkarılması sağlanmıştır.

2.3. Verilerin analizi

Çalışmada elde edilen veriler betimsel analiz yoluyla analiz edilmiştir. Betimsel analiz, araştırma sorularından hareketle, araştırmanın kavramsal etrafında ya da görüşme ve/veya gözlemde yer alan ilgili bölümlerden bahsedilerek veri analizi için bir çerçeve elde edilir. Bu çerçeveye göre verilerin hangi tema başlıkları altında düzenleneceği ve sunulacağı tespit edilir (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Bu bağlamda Duran Çetin'in araştırmaya konu olan hikâye kitabında yer alan kök değerler, Millî Eğitim Bakanlığının öncelik olarak belirlediği on kök değere göre incelenip tasnif edilmiştir. Değerlerin yer aldığı bölümler, eser adı ve sayfa numarasıyla kayıt altına alınmış ve eserde bulunan değerlerin sayısı ile tablolar oluşturulmuştur. Ardından elde edilen bulgular yorumlanarak sonuçlara ulaşılmıştır.

3. BULGULAR

3.1. Tespit edilen kök değerlerin analizi

Çalışmada tespit edilen kök değerler, başlıklar halinde sırasıyla belirtilmiş olup tablolar yoluyla da veriler gösterilmiştir.

3.1.1. Adalet Kök Değeri ile İlgili Bulgu ve Yorumlar

Adalet kavramı, TDK'de "1. Hak ve hukuka uygunluk, hakkı gözetme 2. Yasalarla sahip olunan hakların herkes tarafından kullanılmasının sağlanması, türe. 3. Bu işi uygulayan, yerine getiren devlet kuruluşları. 4. Herkese kendine düşeni, kendi hakkı olanı verme." sözleriyle ifade edilmiştir (TDK, 2024). Duran Çetin'in araştırmaya konu olan *Bekleyiş* adlı eserinde dokuz adet adalet kök değerinin işlendiği tespit edilmiştir. Tablo 1'de adalet kök değerine yönelik yapılan incelenme bulguları sunulmuştur.

Tablo 1.*Adalet Kök Değerinin İncelenmesi*

Adalet Kök Değeri Geçen Hikâyeler	Sayfa No	Kök Değer Sayısı
<i>Kefen</i>	89, 92, 95	3
<i>Suçlu Kim?</i>	71, 72	2
<i>Zigana'da Bir Komiser</i>	32	1
<i>İyi Parça</i>	65	1
<i>Kitaplar ve İnsanlar</i>	105	1
<i>Kömürcü</i>	12	1

Toplam Kök Değer Sayısı: 9

Tablo 1 incelendiğinde adalet kök değerine yönelik elde edilen bulgularda en öne çıkan hikâyenin Kefen adlı hikâye olduğu görülmektedir. Ardından *Suçlu Kim?* adlı hikâye ile iki adet; *Kömürcü*, *İyi Parça*, *Zigana'da Bir Komiser* ve *Kitaplar ve İnsanlar* adlı hikâyelerde birer adet adalet kök değeri tespit edilmiştir. Diğer hikâyelerde ise adalet kök değeri tespit edilememiştir.

Bekleyiş adlı eserde yer alan hikâyelerde adalet kök değerinin geçmiş olduğu ifadelerden birkaçı aşağıya aktarılmıştır:

“Halil, Bahattin’e hak ettiğinin üstünde ödemeler yaptı” (Çetin, 2019, s.12).

“-Hocam, bunu söylemezsem dışarıdaki bir dükkândan yarı fiyattan alır. Sonra bizim dükkâna bir daha uğramaz. Pahalı satıyor, diye” (Çetin, 2019, s.105).

3.1.2. Dostluk Kök Değeri ile İlgili Bulgular ve Yorumlar

Dostluk kavramı, TDK’de “1. Dost olma durumu; mihribanlık, ülfet. 2. Dostça davranış.” sözleriyle ifade edilmiştir (TDK, 2024). Duran Çetin’in araştırmaya konu olan *Bekleyiş* adlı eserinde dört adet dostluk kök değerinin işlendiği tespit edilmiştir. Tablo 2’de dostluk kök değerine yönelik yapılan incelenme bulguları sunulmuştur:

Tablo 2.*Dostluk Kök Değerinin İncelenmesi*

Dostluk Kök Değeri Geçen Hikâyeler	Sayfa No	Kök Değer Sayısı
<i>Radio</i>	20	2
<i>Kömürcü</i>	11	1
<i>Dozer Operatörü</i>	52	1

Toplam Kök Değer Sayısı: 4

Tablo 2 incelendiğinde, dostluk kök değerine yönelik olarak incelenen hikâyelerden en öne çıkan hikâyenin *Radio* adlı hikâyenin olduğu tespit edilmiştir. Ardından *Kömürcü* ve *Dozer Operatörü* adlı hikâyelerde birer adet dostluk kök değeri tespit edilmiştir. Diğer hikâyelerde ise dostluk kök değeri tespit edilememiştir.

Bekleyiş adlı eserde yer alan hikâyelerde dostluk kök değerinin geçmiş olduğu ifadelerden birkaçı aşağıya aktarılmıştır:

“Halil konuşmasına devam etti:

-O yetenek zaten sende vardı. Artık sen bizim bir parçamızsın. Biz senden memnunuz. Askerdeki masraflarını düşünme, askerden sonradan işin hazır" (Çetin, 2019, s.11).

"Arkadaştlar, dosttular ama iş, çalışma ahlakına geldiği zaman hemen değişip farklı tarafların adamı oluyorlardı" (Çetin, 2019, s.52).

3.1.3. Dürüstlük Kök Değeri ile İlgili Bulgu ve Yorumlar

Dürüst kavramı, TDK'de "1. Sözünde ve davranışlarında doğruluktan ayrılmayan, doğru (kimse). 2. Kurallara uygun, yanlışsız", dürüstlük kavramı ise "doğruluk" ifadeleriyle yer almaktadır (TDK, 2024). Duran Çetin'in araştırmaya konu olan *Bekleyiş* adlı eserinde on dokuz adet dürüstlük kök değerinin işlendiği tespit edilmiştir. Tablo 3'te dürüstlük kök değerine yönelik yapılan incelenme bulguları sunulmuştur:

Tablo 3.

Dürüstlük Kök Değerinin İncelenmesi

Dürüstlük Kök Değeri Geçen Hikâyeler	Sayfa No	Kök Değer Sayısı
<i>Suçlu Kim?</i>	71, 72, 73	4
<i>Zigana'da Bir Komiser</i>	31,32, 33	3
<i>Hangi Ayak?</i>	48, 50	2
<i>Dozer Operatörü</i>	53, 55	2
<i>Kömürcü</i>	11, 12	2
<i>Kitaplar ve İnsanlar</i>	104, 105	2
<i>Bir Gündü</i>	44	1
<i>Alâeddin Tepesi</i>	36	1
<i>İyi Parça</i>	64	1
<i>Kefen</i>	96	1

Toplam Kök Değer Sayısı: 19

Tablo 3 incelendiğinde, dürüstlük kök değerine yönelik olarak incelenen hikâyelerden en öne çıkan hikâyenin Suçlu Kim? adlı hikâye olduğu tespit edilmiştir. Ardından *Zigana'da Bir Komiser* adlı hikâyede üç adet dürüstlük kök değeri; *Kömürcü*, *Hangi Ayak?*, *Dozer Operatörü* ve *Kitaplar ve İnsanlar* adlı hikâyelerde ikişer adet dürüstlük kök değeri tespit edilmiştir. Yine sırasıyla incelendiğinde *Alâeddin Tepesi*, *Bir Gündü*, *İyi Parça* ve *Kefen* adlı hikâyelerde birer adet dürüstlük kök değeri tespit edilmiştir. Diğer hikâyelerde ise dürüstlük kök değeri tespit edilememiştir.

Bekleyiş adlı eserde yer alan dürüstlük kök değerinin geçmiş olduğu ifadelerden birkaçı aşağıya aktarılmıştır:

"Bu, Osman'ın çok hoşuna gitti. Adamların aldatmak gibi bir niyetleri yoktu..." (Çetin, 2019, s.64).

"Doğru değil mi söylediklerim?" (Çetin, 2019, s.96).

3.1.4. Öz Denetim Kök Değeri ile İlgili Bulgu ve Yorumlar

Öz denetim kavramı, TDK'de "1. Daha önemli bir amaca ulaşabilmek için kişinin tepkilerini, davranışlarını veya başka amaca yönelme eğilimini denetleyip kısıtlaması, otokontrol. 2. Bir kurum veya kuruluşun işleyişini, amacına ve standartlarına göre kendisinin kontrol etmesi." ifadeleriyle yer almaktadır (TDK, 2024). Duran Çetin'in araştırmaya konu olan *Bekleyiş* adlı eserinde yirmi sekiz adet öz denetim kök değerinin

işlendiği tespit edilmiştir. Tablo 4'te öz denetim kök değerine yönelik yapılan incelenme bulguları sunulmuştur:

Tablo 4.

Öz Denetim Kök Değerinin İncelenmesi

Öz Denetim Kök Değeri Geçen Hikâyeler	Sayfa No	Kök Değer Sayısı
<i>Virüslü Hayat</i>	22, 23, 24, 25	8
<i>Zigana'da Bir Komiser</i>	27, 28, 32, 33	5
<i>Kömürcü</i>	10,15,16	4
<i>İyi Parça</i>	58, 65	2
<i>Suçlu Kim?</i>	70	2
<i>Bir Kесе Altın Bir Koli Kitap</i>	76, 77	2
<i>Alâeddin Tepesi</i>	35	1
<i>Radyo</i>	20	1
<i>Hangi Ayak</i>	50	1
<i>Bekleyiş</i>	82	1
<i>Kefen</i>	94	1

Toplam Kök Değer Sayısı: 28

Tablo 4 incelendiğinde öz denetim kök değerine yönelik olarak incelenen hikâyelerden en öne çıkan hikâyenin *Virüslü Hayat* adlı hikâye olduğu tespit edilmiştir. Ardından *Zigana'da Bir Komiser* adlı hikâyede beş adet öz denetim kök değeri; *Kömürcü* adlı hikâyede dört adet öz denetim kök değeri, *İyi Parça*, *Suçlu Kim?* ve *Bir Kесе Altın Bir Koli Kitap* adlı hikâyelerde ise ikişer adet öz denetim kök değeri tespit edilmiştir. Yine son olarak *Radyo*, *Alaaddin Tepesi*, *Hangi Ayak*, *Bekleyiş* ve *Kefen* adlı hikâyelerde birer adet öz denetim kök değeri tespit edilmiştir. Diğer hikâyelerde ise öz denetim kök değeri tespit edilememiştir.

Bekleyiş adlı eserde yer alan hikâyelerde öz denetim kök değerinin geçmiş olduğu ifadelerden birkaçı aşağıya aktarılmıştır:

“Niçin geldiğini hatırladı” (Çetin, 2019, s.35).

“Neden? dedi kendine birkaç kez” (Çetin, 2019, s.110).

3.1.5. Sabır Kök Değeri ile İlgili Bulgu ve Yorumlar

Sabır kavramı, TDK'de, “1. Acı, yoksulluk, haksızlık vb. üzücü durumlar karşısında ses çıkarmadan onların geçmesini bekleme erdemi; dayanç, çıdam. 2. Olacak veya gelecek bir şeyi telaş göstermeden bekleme.” sözleriyle ifade edilmiştir (TDK, 2024). Duran Çetin'in araştırmaya konu olan *Bekleyiş* adlı eserinde dört adet sabır kök değerinin işlendiği tespit edilmiştir. Tablo 5'te sabır kök değerine yönelik yapılan incelenme bulguları sunulmuştur:

Tablo 5.

Sabır Kök Değerinin İncelenmesi

Sabır Kök Değeri Geçen Hikâyeler	Sayfa No	Kök Değer Sayısı
<i>Kömürcü</i>	10	1
<i>Bir Gündü</i>	42	1
<i>Bir Kесе Altın Bir Koli Kitap</i>	75	1
<i>Kefen</i>	94	1

Toplam Kök Değer Sayısı: 4

Tablo 5 incelendiğinde, sabır kök değerine yönelik olarak incelenen *Kömürcü*, *Bir Gündü*, *Bir Kесе Altın Bir Koli Kitap* ve *Kefen* adlı hikâyelerde birer adet sabır kök değeri tespit edilmiştir. Diğer hikâyelerde ise sabır kök değeri tespit edilememiştir.

Bekleyiş adlı eserde yer alan hikâyelerde sabır kök değerinin geçmiş olduğu ifadelerden birkaçı aşağıya aktarılmıştır:

“Halil, her şeye sabretti” (Çetin, 2019, s.10).

“...Her defasında anne sabırla anlatmıştı” (Çetin, 2019, s.42).

3.1.6. Saygı Kök Değeri ile İlgili Bulgu ve Yorumlar

Saygı kavramı, TDK’de “1. Değeri, üstünlüğü, yaşlılığı, yararlılığı, kutsallığı dolayısıyla bir kimseye, bir şeye karşı dikkatli, özenli, ölçülü davranmaya sebep olan sevgi duygusu, hürmet, ihtiram. 2. Başkalarını rahatsız etmekten çekinme duygusu.” ifadesiyle yer almaktadır. (TDK, 2024). Duran Çetin’in araştırmaya konu olan *Bekleyiş* adlı eserinde on bir adet saygı kök değerinin işlendiği tespit edilmiştir. Tablo 6.’da saygı kök değerine yönelik yapılan incelenme bulguları sunulmuştur:

Tablo 6.

Saygı Kök Değerinin İncelenmesi

Saygı Kök Değeri Geçen Hikâyeler	Sayfa No	Kök Değer Sayısı
<i>Kömürcü</i>	10, 12	3
<i>Kitaplar ve İnsanlar</i>	103, 105	3
<i>Zigana’da Bir Komiser</i>	29, 30	2
<i>Bekleyiş</i>	85	1
<i>Kefen</i>	91	1
<i>Aziziye</i>	111	1

Toplam Kök Değer Sayısı: 11

Tablo 6. incelendiğinde, saygı kök değerine yönelik olarak incelenen hikâyelerden en öne çıkan hikâyenin *Kömürcü* ve *Kitaplar ve İnsanlar* adlı hikâyeler olduğu tespit edilmiştir. Ardından *Zigana’da Bir Komiser* adlı hikâyede iki adet saygı kök değeri görüldüğü; *Bekleyiş*, *Kefen* ve *Aziziye* adlı hikâyelerde ise birer adet saygı kök değeri tespit edilmiştir. Diğer hikâyelerde ise saygı kök değeri tespit edilememiştir.

Bekleyiş adlı eserde yer alan hikâyelerde saygı kök değerinin geçmiş olduğu ifadelerden birkaçı aşağıya aktarılmıştır:

“-Buyurun komiserim, bakın. Biz size hizmetten onur duyarız, dedi titrek sesiyle” (Çetin, 2019, s.29).

“-Satıcı nazik bir şekilde” (Çetin, 2019, s.103).

3.1.7. Sevgi Kök Değeri ile İlgili Bulgu ve Yorumlar

Sevgi kavramı, TDK’de “İnsanı bir şeye veya bir kimseye karşı yakın ilgi ve bağlılık göstermeye yönelten duygu, muhabbet.” sözleriyle ifade edilmiştir (TDK, .2024). Duran Çetin’in araştırmaya konu olan *Bekleyiş* adlı eserinde on altı adet sevgi kök değerinin işlendiği tespit edilmiştir. Tablo 7’de sevgi kök değerine yönelik yapılan incelenme bulguları sunulmuştur:

Tablo 7.

Sevgi Kök Değerinin İncelenmesi

Sevgi Kök Değeri Geçen Hikâyeler	Sayfa No	Kök Değer Sayısı
<i>Kömürcü</i>	10, 11, 12	5
<i>Bekleyiş</i>	83	2
<i>Zigana’da Bir Komiser</i>	31, 32	2
<i>Bir Gündü</i>	43, 45	2
<i>Bir Kese Altın Bir Koli Kitap</i>	75	1
<i>Radyo</i>	19	1
<i>Kefen</i>	88	1
<i>Kitaplar ve İnsanlar</i>	102	1
<i>Aziziye</i>	107	1

Toplam Kök Değer Sayısı: 16

Tablo 7. incelendiğinde, sevgi kök değerine yönelik olarak incelenen hikâyelerden en öne çıkan hikâyenin *Kömürcü* adlı hikâye olduğu tespit edilmiştir. Ardından *Zigana’da Bir Komiser*, *Bir Gün* ve *Bekleyiş* adlı hikâyelerde ikişer adet sevgi kök değeri; ardından *Radyo*, *Bir Kese Altın Bir Koli Kitap*, *Kefen*, *Kitaplar ve İnsanlar* ve *Aziziye* adlı hikâyelerde birer adet sevgi kök değeri tespit edilmiştir. Diğer hikâyelerde ise sevgi kök değeri tespit edilememiştir.

Bekleyiş adlı eserde yer alan hikâyelerde sevgi kök değerinin geçmiş olduğu ifadelerden birkaçı aşağıya aktarılmıştır:

“Kendisi olmasa da dindarlara karşı bir sevgisi var” (Çetin, 2019, s.32).

“Aileden, yakınlardan ve dostlardan ayrılmak kolay değildi” (Çetin, 2019, s.75).

3.1.8. Sorumluluk Kök Değeri ile İlgili Bulgu ve Yorumlar

Sorumluluk kavramı, TDK’de “1. Kişinin kendi davranışlarını veya kendi yetki alanına giren herhangi bir olayın sonuçlarını üstlenmesi, sorum, mesuliyet. 2. Sorumlu olmayı gerektiren bir yükümlülüğün kendisi; ağırlık.” sözleriyle ifade edilmiştir (TDK, 2024). Duran Çetin’in araştırmaya konu olan *Bekleyiş* adlı eserinde on üç adet sorumluluk kök değerinin işlendiği tespit edilmiştir. Tablo 8’de sorumluluk kök değerine yönelik yapılan incelenme bulguları sunulmuştur:

Tablo 8.

Sorumluluk Kök Değerinin İncelenmesi

Sorumluluk Kök Değeri Geçen Hikâyeler	Sayfa No	Kök Değer Sayısı
<i>Kömürcü</i>	10, 11, 12	5
<i>Hangi Ayak?</i>	47, 49	2
<i>Dozer Operatörü</i>	52, 53	2
<i>Bir Kесе Altın Bir Koli Kitap</i>	75, 79	2
<i>Suçlu Kim?</i>	71	1
<i>Kitaplar ve İnsanlar</i>	104	1
Toplam Kök Değer Sayısı: 13		

Tablo 8 incelendiğinde, sorumluluk kök değerine yönelik olarak incelenen hikâyelerden en öne çıkan hikâyenin *Kömürcü* adlı hikâye olduğu tespit edilmiştir. Ardından *Hangi Ayak?*, *Dozer Operatörü* ve *Bir Kесе Altın Bir Koli Kitap* adlı hikâyelerde ikişer adet sorumluluk kök değeri olduğu görülmektedir. Tablo incelenmeye devam edildiğinde *Suçlu Kim?* ve *Kitaplar ve İnsanlar* adlı hikâyelerde birer adet sorumluluk kök değeri tespit edilmiştir. Diğer hikâyelerde ise sorumluluk kök değeri tespit edilememiştir.

Bekleyiş adlı eserde yer alan hikâyelerde sorumluluk kök değerinin geçmiş olduğu ifadelerden birkaçı aşağıya aktarılmıştır:

“Verilen görevleri yerine getirerek kendinden beklenenin üstünde davranışlar göstermesi herkesi sevindirmişti” (Çetin, 2019, s.10).

“Artık zamanı gelmişti, askere gidecekti” (Çetin, 2019, s.11).

3.1.9. Vatanseverlik Kök Değeri ile İlgili Bulgu ve Yorumlar

Vatan kavramı, TDK'ye göre “yurt” şeklinde tanımlanmaktadır (TDK, 2024). Duran Çetin'in araştırmaya konu olan *Bekleyiş* adlı eserinde on altı adet vatanseverlik kök değerinin işlendiği tespit edilmiştir. Tablo 9'da vatanseverlik kök değerine yönelik yapılan incelenme bulguları sunulmuştur:

Tablo 9.

Vatanseverlik Kök Değerinin İncelenmesi

Vatanseverlik Kök Değeri Geçen Hikâyeler	Sayfa No	Kök Değer Sayısı
<i>Alâeddin Tepesi</i>	37, 38, 39	8
<i>Dozer Operatörü</i>	52, 53, 55	6
<i>Kömürcü</i>	9	1
<i>Bekleyiş</i>	84	1
Toplam Kök Değer Sayısı: 16		

Tablo 9 incelendiğinde, vatanseverlik kök değerine yönelik olarak incelenen hikâyelerden en öne çıkan hikâyelerin *Alâeddin Tepesi* adlı hikâye olduğu tespit edilmiştir. Ardından *Dozer Operatörü* adlı hikâyede altı adet vatanseverlik kök değerinin yer aldığı, *Kömürcü* ve *Bekleyiş* adlı hikâyelerde ise birer adet olduğu tespit edilmiştir. Diğer hikâyelerde ise vatanseverlik kök değeri tespit edilememiştir.

Bekleyiş adlı eserde yer alan hikâyelerde vatanseverlik kök değerinin geçmiş olduğu ifadelerden birkaçı aşağıya aktarılmıştır:

“Daldı gitti: Geçmişe, dünyaya kafa tutulan dönemlere. Bizansların kovulduğu zamanlara” (Çetin, 2019, s.37).

“Onlara geçmişten gelen kültürümüzü aktarabilmek için bütün samimiyetimle anlatmaya devam ettim” (Çetin, 2019, s.84).

3.1.10. Yardımseverlik Kök Değeri ile İlgili Bulgu ve Yorumlar

Yardım kavramı, TDK’ de “1. Kendi gücünü ve imkânlarını başka birinin iyiliği için kullanma, muavenet. 2. Bir ülkeye bağış veya ödünç olarak verilen para ve ihtiyaç maddeleri; destek. 3. Etki. 4. İşlerin daha etkin ve verimli olabilmesi için sağlanan katkı, destek.” tanımlandığı görülmüştür. Ayrıca yardımseverlik kavramı ise “Hayırseverlik” ifadeleriyle yer almaktadır (TDK, 2024). Duran Çetin’in araştırmaya konu olan *Bekleyiş* adlı eserinde sekiz adet yardımseverlik kök değerinin işlendiği tespit edilmiştir. Tablo 10’da yardımseverlik kök değerine yönelik yapılan incelenme bulguları sunulmuştur:

Tablo 10.

Yardımseverlik Kök Değerinin İncelenmesi

Yardımseverlik Kök Değeri Geçen Hikâyeler	Sayfa No	Kök Değer Sayısı
<i>Kömürcü</i>	10, 12	3
<i>Radyo</i>	20	1
<i>Suçlu Kim?</i>	68	1
<i>Bir Kесе Altın Bir Koli Kitap</i>	77	1
<i>Bekleyiş</i>	84	1
<i>Kitaplar ve İnsanlar</i>	102	1

Toplam Kök Değer Sayısı: 8

Tablo 10 incelendiğinde, yardımseverlik kök değerine yönelik olarak incelenen hikâyelerden en öne çıkan hikâyenin *Kömürcü* adlı hikâye olduğu tespit edilmiştir. Ardından *Radyo*, *Suçlu Kim?*, *Bir Kесе Altın Bir Koli Kitap*, *Bekleyiş* ve *Kitaplar ve İnsanlar* adlı hikâyelerde birer adet yardımseverlik kök değeri tespit edilmiştir. Diğer hikâyelerde ise yardımseverlik kök değeri tespit edilememiştir.

Bekleyiş adlı eserde yer alan hikâyelerde yardımseverlik kök değerinin geçmiş olduğu ifadelerden birkaçı aşağıya aktarılmıştır:

“Kasap üzerine düşen görevi yerine getirmiş olmanın hazzını yaşarcasına cevap verdi:

-Görevimiz efendim, dedi ezik bir şekilde” (Çetin, 2019, s.31).

“Rafet, ona yardımcı olmayı düşündü” (Çetin, 2019, s.20).

3.1.11. Eserin Bütünsel Bazda Oluşan Bulguları

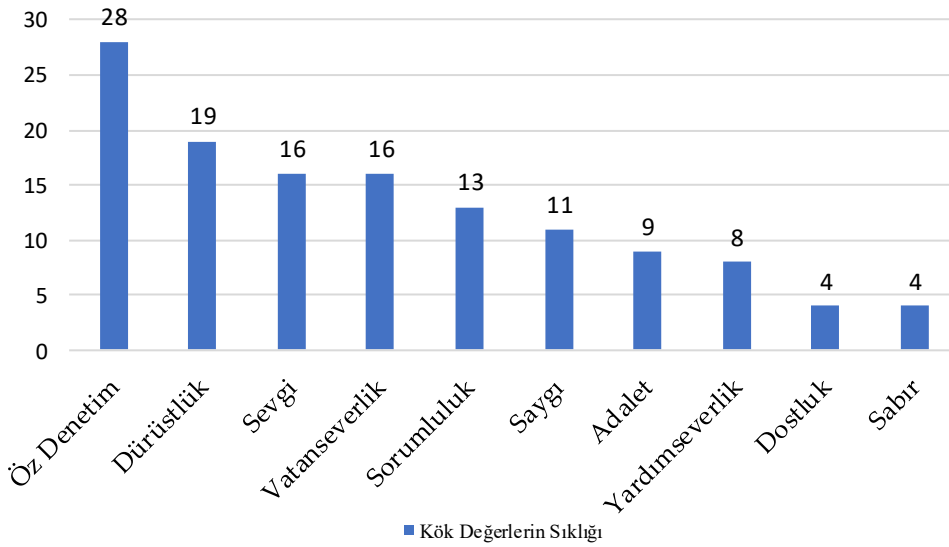
Aşağıda yer alan tablonun özellikleri incelendiğinde soldan sağa doğru olan satırlar kök değerlerin incelenen hikâyelerdeki adet kök değer sayısı ile toplam adet kök değer sayısını vermektedir. Aynı şekilde yukarıdan aşağıya doğru olan sütunlar, ele alınan hikâyelerde ortaya çıkan kök değerlerin sayısı ile o hikâyelere ait toplam kök değer sayısının tespitini göstermektedir. Tablo 11’de bu çalışmada eserde yer alan hikâyelerin genel anlamda oluşan bulguları gösterilmektedir.

Tablo 11.

Bekleyiş Adlı Eserde Oluşan Kök Değer Bulguları

<i>Bekleyiş</i>	Adalet	Dostluk	Dürüstlük	Öz Denetim	Sabır	Saygı	Sevgi	Sorumluluk	Vatanseverlik	Yardımseverlik	Toplam Kök Değer Sayısı
<i>Kömürcü</i>	1	1	2	4	1	3	5	5	1	3	26
<i>Zigana'da Bir Komiser</i>	1		3	5		2	2				13
<i>Dozer Operatörü</i>		1	2					2	6		11
<i>Suçlu Kim?</i>	2		4	2				1		1	10
<i>Alâeddin Tepesi</i>			1	1					8		10
<i>Kitaplar ve İnsanlar</i>	1		2			3	1	1		1	9
<i>Virüslü Hayat</i>				8							8
<i>Bir Kese Altın Bir Koli Kitap</i>				2	1		1	2		1	7
<i>Kefen</i>	3		1		1	1	1				7
<i>Bekleyiş</i>				1		1	2		1	1	6
<i>Radyo</i>		2		1			1			1	5
<i>Hangi Ayak?</i>			2	1				2			5
<i>Bir Gündü</i>			1		1		2				4
<i>İyi Parça</i>	1		1	2							4
<i>Aziziye</i>				1		1	1				3
Toplam Kök Değer Sayısı	9	4	19	28	4	11	16	13	16	8	128

Yukarıda yer alan Tablo 11 incelendiğinde *Bekleyiş* adlı eserde yer alan kök değerlerden en öne çıkan kök değer öz denetim kök değeri olduğu, en az işlenen kök değeri ise sabır kök değerinin olduğu tespit edilmiştir. Eserde kök değerlerin en sıklıkla işlenen hikâyenin yirmi altı kök değer ile *Kömürcü* adlı hikâye olduğu; ardından on üç adet kök değer ile *Zigana'da Bir Komiser* ve on bir adet kök değer ile *Dozer Operatörü* adlı hikâyeler olduğu tespit edilmiştir. Sırasıyla devam edildiğinde on adet kök değer ile *Suçlu Kim?* ve *Alâeddin Tepesi* adlı hikâyeler olduğu tespit edilmiştir. Daha sonra yine dokuz adet kök değer ile *Kitaplar ve İnsanlar* adlı hikâyenin olduğu görülmektedir. Ardından sekiz adet kök değer ile *Virüslü Hayat?*, yedişer adet kök değer ile *Kefen* ve *Bir Kese Altın Bir Koli Kitap* adlı hikâyelerin olduğu; yine tabloya bakıldığında altı adet kök değer ile *Bekleyiş* adlı hikâyenin olduğu görülmüştür. Yine devam edildiğinde beşer adet kök değer ile *Hangi Ayak?* ve *Radyo* adlı hikâyelerin olduğu; son olarak dörder adet kök değer ile *Bir Gündü* ve *İyi Parça* adlı hikâyelerin olduğu tespit edilmiştir. Eserde kök değerlerden en az sıklıkla işlenen hikâye ise dört adet kök değer ile *Aziziye* adlı hikâye olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Şekil 1. Duran Çetin'in *Bekleyiş* adlı eserinde yer alan kök değerlerin sıklığı

Şekil 1’de ise Duran Çetin’in eserinde yer alan kök değerlerin sıklığı verilmiştir. Hikâyelerde en öne çıkan kök değer yirmi sekiz adet ile öz denetim, en az sıklıkla işlenen kök değerler ise dörder adet ile sabır ve dostluk kök değerleridir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırma kapsamında elde edilen sonuçlara göre eserin içeriğinde yer alan on beş hikâyede yüz yirmi sekiz adet kök değer tespit edilmiş ve hemen hemen tüm kök değerlerin yer aldığı anlaşılmaktadır. Eserde en öne çıkan kök değer öz denetim olduğu sonucuna varılmıştır. Daha sonra dürüstlük ve sevgi sırasıyla devam etmiştir. Hikâyelerde en az yer alan kök değer ise sabır ve dostluk olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Duran Çetin, bu eserinde öz denetim kök değerine önem vermiş olduğu görülmektedir. Eserde yer alan hikâyelerin çoğunluğunda öz denetim kök değeri yer aldığı anlaşılmaktadır. Hikâyelerin değerler eğitimi açısından bazı hikâyelerin yeterliliği karşılarken bazı hikâyelerin ise yeterliliği karşılamadığı sonucuna varılmıştır.

Eserde yer alan hikâyeler kök değer başlıkları altında incelendiğinde ise işlenen kök değerlerden en öne çıkan hikâyelerin aşağıda şu şekilde yer aldığı görülmüştür:

Adalet Kök Değeri: Adalet kök değeriyle ilgili olarak incelenen hikâyelerde en öne çıkan hikâyenin *Kefen* adlı hikâye olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Dostluk Kök Değeri: Dostluk kök değeriyle ilgili olarak incelenen hikâyelerde en öne çıkan hikâyelerin *Radıyo* adlı hikâyeler olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Dürüstlük Kök Değeri: Dürüstlük kök değeriyle ilgili olarak incelenen hikâyelerde en öne çıkan hikâyenin *Suçlu Kim?* adlı hikâye olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Öz Denetim Kök Değeri: Öz denetim kök değeriyle ilgili olarak incelenen hikâyelerde en öne çıkan hikâyenin *Virüslü Hayat* adlı hikâye olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Sabır Kök Değeri: Sabır kök değeriyle ilgili olarak incelenen hikâyelerde en öne çıkan hikâye *Bir Gündü, Bir Kese Altın Bir Koli Kitap* adlı hikâyeler olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Saygı Kök Değeri: Saygı kök değeriyle ilgili olarak incelenen hikâyelerde en öne çıkan hikâyenin *Kömürcü ve Kitaplar ve İnsanlar* adlı hikâyeler olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Sevgi Kök Değeri: Sevgi kök değeriyle ilgili olarak incelenen hikâyelerde en öne çıkan hikâyenin *Kömürcü* adlı hikâye olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Sorumluluk Kök Değeri: Sorumluluk kök değeriyle ilgili olarak incelenen hikâyelerde en öne çıkan hikâyenin *Kömürcü* adlı hikâye olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Vatanseverlik Kök Değeri: Vatanseverlik kök değeriyle ilgili olarak incelenen hikâyelerde en öne çıkan hikâyenin *Alâeddin Tepesi* adlı hikâye olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Yardımseverlik Kök Değeri: Yardımseverlik kök değeriyle ilgili olarak incelenen hikâyelerde en öne çıkan hikâyenin *Kömürcü* adlı hikâye olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmanın sonucunda elde edilen sonuçlara göre, şu önerilerde bulunulabilir:

1. Öğrencilere kitap okumada değer içerikli kitapların okutulmasına öncelik verilmelidir.
2. Değer aktarımında hikâyelerin yeri önemlidir ve seçilecek kitaplar edebi türlerden mutlaka hikâye kitabı olmasına dikkat edilmelidir.
3. Duran Çetin'in bu eserinde en çok kök değer görülen hikâyelerin okul ders kitaplarında metin olarak yer verilmesi önerilebilir.

Kaynakça/Reference

Çetin, D. (2019). Bekleyiş, Beka Yayınları, İstanbul.

Güven, Ahmet Z. (2014). Değerler Eğitimi ve Türkçe Derslerinde Değerlerin Kullanımı, Konya: Palet Yayınları.

MEB, (2019). <https://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/20195716392253-02-T%C3%BCrk%C3%A7e%20%C3%96%C4%9Fretim%20Program%C4%B1%202019.pdf>, 31.10.2024 tarihinde erişilmiştir.

MEB, (2017). https://kandira.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_09/04202207_18160003_basin_aciklamasi-program.pdf, 30.10.2024 tarihinde erişilmiştir.

Özbirge, S. (2023), Peyami Safa'nın Server Bedi Takma Adıyla Yazdığı Çocuk Kitaplarının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi, (Yüksek Lisans Tezi), (Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir (Tez Numarası:792488).

Topcubaşı, T. (2024). Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Dersleri Kapsamında Genişletilmiş Gerçeklik (Xr) Teknolojisi Kullanımına Yönelik Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri, Trakya Eğitim Dergisi, (s.403).

Tozlu, N.; Yüce, B.N. (2020). Hamdi Ülker'in eserlerinin kök değerler açısından incelenmesi, RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi, (21), 575-597. DOI: 10.29000/rumelide.843597.

Türk Dil Kurumu, (2024, Kasım 24). <http://sozluk.gov.tr/>.

Yaman, E. (2014). Değerler Eğitimi Eğitimde Yeni Ufuklar. Ankara: Akçağ Yayınları.

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2011). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldırım, İ. (2022), Duran Çetin'in Çocuk Hikâyelerinin Değerler Eğitim Açısından İncelenmesi, (Yüksek Lisans Tezi), (Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir (Tez Numarası:789985).

EXTENDED ABSTRACT

1.INTRODUCTION

Throughout history, change has been constantly occurring in the world, and this change also affects Turkey. The rapid development of technology has led to radical changes in all areas of life (Topcubaşı, 2024, p.403). Although technological developments, especially in recent years, have a positive impact on people's lives, they can also have a negative impact on people's lives from time to time. Societies that have survived for centuries will only be able to continue their future by protecting their values and transferring these values to the next generations (Yıldırım, 2023, p.4). Considering all these developments, Türkiye has to protect its own values and pass them on to future generations.

Values are important pillars of a society. A society can be strong and independent only if it preserves its own adopted core values. At the same time, values are the light of the individuals who make up the society (Özbirge, 2023, p.6). Individuals can never develop and progress if they lose their values. According to Güven (2014, p.17), the definition of value is; It is a matter that is significantly effective in determining the desires and behaviors of individuals in their lives, as well as their effectiveness in their feelings, beliefs and thinking structures. Human beings use the values they possess as both cultural and social beings to add meaning to their individual and social lives; It transfers these to future generations and tries to build a better future through these values it creates (Tozlu, Yüce, 2020, p.575). Yaman (2014, p.18) thinks that values education has a real lifelong effect. Especially the recent Covid-19 epidemic in the world, and the subsequent effects of the earthquake, albeit partial, in eleven provinces in a certain region of Turkey, and the resulting impact on education, have had negative repercussions. From this point of view, this study was carried out in order to contribute to the Turkish education system of values and values education, which are increasingly important.

2.METHOD

The study was carried out with qualitative research, one of the research methods. In this context, the data was obtained by document review method in accordance with the subject and purpose of the research. Document review includes the analysis of written materials containing information about the phenomenon or phenomena intended to be investigated (Yıldırım and Şimşek, 2011, 187). The study group of the research consists of fifteen stories in Duran Çetin's work called Waiting.

In the research, first of all, Duran Çetin's story book, which is the subject of the study, was obtained from publishing houses. Documents related to the subject of the research and resources were used. In this context, included in the root value list within the scope of the Turkish Course Curriculum (MEB, 2019) and "Renewal and Change Studies in the Curriculum" (MEB, 2017); Ten root values were determined as the analysis framework: "justice, friendship, honesty, self-control, patience, respect, love, patriotism and helpfulness". In this regard, the stories were read from beginning to end, and the root values in the works were scanned to reveal the processed root values.

The data obtained in the study were analyzed through descriptive analysis. Descriptive analysis, starting from the research questions, provides a framework for data analysis by mentioning the conceptual framework of the research or the relevant sections in the interview and/or observation. According to this framework, the themes under which the data will be organized and presented are determined (Yıldırım and Şimşek, 2011). In this context, the root values in Duran Çetin's story book, which is the subject of the research, were examined and classified according to the ten root values determined by the Ministry of National Education as a priority. The sections containing the values were recorded with the name of the work and page number, and tables were created with the number of values in the work. Then, the findings were interpreted and conclusions were reached.

3.FINDINGS, DISCUSSION AND RESULTS

According to the results obtained within the scope of the research, there are one hundred and twenty stories in the fifteen stories included in the work.

According to the results obtained within the scope of the research, one hundred and twenty-eight root values were identified in the fifteen stories in the content of the work and it is understood that almost all root values are included. It was concluded that the most prominent root value in the work is self-control. Then honesty and love continued respectively. It was concluded that the root values that appeared least in the stories were patience and friendship. It is seen that Duran Çetin gave importance to the root value of self-control in this work. It is understood that the root value of self-control is included in the majority of the stories in the work. It has been concluded that some stories meet the sufficiency in terms of values education, while some stories do not meet the sufficiency.

ARAŞTIRMANIN ETİK İZNİ

Bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması gerektiği belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

ÇATIŞMA BEYANI (CONFLICT OF INTEREST)

Yazarların beyan edeceği bir çıkar çatışması yoktur.